

Kom binnen! kijk rond in de Grote Kerk te Vianen

De stad Vianen ligt op een strategische plaats langs de rivier de Lek en herbergt nog verschillende herinneringen aan haar rijke verleden. Vanwege haar strategische ligging is Vianen gebouwd als vestingstad waarvan de stadsmuren en de Lekpoort nog getuige zijn. Vianen telt 163 rijksmonumenten waarvan de Grote Kerk er een is.

In het kerkgebouw word ik welkom geheten door Ton Steijsiger (beheerder/kerkrentmeester) en Peter Uittenbogaard (secretaris/ouderling-kerkrentmeester) en in het transept van de kerk voorzien van een warme bak koffie, wel zo lekker op deze frisse morgen.

Historie

Al sinds de 14e eeuw is er sprake van een kapel in Vianen. Deze viel destijds onder de kerk van Gasperden, het huidige Hagestein. De kapel wordt al spoedig verbouwd tot een kerk van het type pseudo-basiliek (middenschip met lagere zijbeuken). In 1435 vervallen de laatste verplichtingen aan Hagestein en wordt de kerk een zelfstandige parochiekerk. In die tijd wordt het gebouw ook uitgebreid tot een hallenkerk. In 1540 brandt de kerk grotendeels af: alleen de toren en een deel van de muren blijven gespaard. Onmiddellijk na de brand wordt de herbouw gestart en sinds die tijd blijft het gebouw gespaard. Op 25 september 1566 werden door Hendrik van Brederode de beelden uit de kerk verwijderd en kwam het gebouw in handen van de aanhangers van de Reformatie.

Interieur

Bijzondere onderdelen van het interieur zijn de 17e eeuwse kansel, de rijk versierde herenbank (1624) en het hoofdorgel. Alleen de kas van dit orgel dateert uit 1803 en is van de hand van Abraham Meere, het binnenwerk is in 2009 volledig vernieuwd door de Belgische firma Thomas. Opvallend is het 'loze' rugwerk dat geen sprekende pijpen bevat. Uniek in de kerk is wel het bijzonder mooi vervaardigde grafmonument van Reinoud III van Brederode en zijn vrouw Philippotte de la Marck (circa 1556) dat boven de grafkelder van familie Van Brederode is geplaatst.

Verduurzamen

Afgelopen jaar hebben de kerkrentmeesters zich bezonnen op de wijze van verwarmen van de kerk. Uiteindelijk is besloten om de enorme energie slurpende verwarmingsinstallatie, die zich onder de vloer in het transept bevindt, te vervangen door een aantal infraroodpanelen. Deze zijn in de loop van 2023 aangebracht. Het systeem bestaat uit 6 zones die afzonderlijk van elkaar kunnen worden bediend. De bediening wordt eenvoudig geregeld via een app op de smartphone. Door de installatie van dit verwarmingssysteem is het naast de reeds aanwezige bank- en voetverwarming ook in de wintermaanden in het gebouw een stuk behaaglijker geworden. Groot voordeel is dat de opwarmtijd relatief snel is en dat er geen gas wordt verbruikt. De kerkrentmeesters hebben berekend dat de energiekosten met deze nieuwe vorm van verwarmen op jaarbasis tot minder dan de helft kunnen worden teruggebracht. Op moment van schrijven doen zij de eerste ervaringen op met dit verwarmingssysteem. Het is nog zoeken naar de juiste instellingen. Omdat elke kerk anders is, is er geen standaard configuratie voor wat betreft de indeling en het aantal panelen.

"Met deze nieuwe vorm van verwarmen kunnen de kosten tot minder dan de helft worden teruggebracht."

Stichting

De kerkelijke gemeente, die eigenaar is van het gebouw, gebruikt de kerk voor de wekelijkse erediensten. De gemeente bestaat uit overwegend oudere leden en was vacant tot februari 2024. Vanaf dat moment heeft de gemeente weer een vaste predikant. Het gebouw wordt voor verschillende activiteiten gebruikt, zoals lezingen, concerten, tentoonstellingen en de tweejaarlijkse toneelroute. De Stichting Kunst en Cultuur Grote Kerk Vianen regelt de culturele exploitatie van het gebouw. Door de centrale ligging is het gebouw een aantrekkelijke locatie voor landelijke organisaties die evenementen willen organiseren. Het onderhoud en het schoonmaakwerk van de kerk vindt plaats door vrijwilligers.

Wie eens het historische Vianen bezoekt moet beslist eens een kijkje nemen in de Grote kerk!

"Dan zal Ik jullie een warm, zacht hart geven."

Ezechiël 36:26b

